

Lagutskottets betänkande

1979/80: 31

med anledning av propositionen 1979/80: 83 om konkurs och rätten att idka näring jämte motioner

Ärendet

I propositionen 1979/80: 83 har regeringen (justitiedepartementet) efter hörande av lagrådet föreslagit riksdagen att anta ett i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i konkurslagen (1921: 225).

Beträffande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisas till vad utskottet anför på s. 13 och 14.

Med anledning av propositionen har väckts två motioner, nämligen 1979/80: 1913 och 1979/80: 1914. Yrkandet I i motionen 1914 har av lagutskottet överlämnats till näringsutskottet, som behandlar yrkandet betänkandet NU 1979/80: 53. Övriga motionsyrkanden redovisas på s. 8–12.

Lagförslaget

Förslag till

Lag om ändring i konkurslagen (1921: 225)

Härigenom föreskrivs i fråga om konkurslagen (1921: 225)

dels att 55, 185 b, 199 a och 212 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas nio nya paragrafer, 199 b–199 j §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Förvaltaren skall så snart ske kan upprätta skriftlig berättelse om boets tillstånd, så ock om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de kunnat utrönas. I berättelsen skall upptagas en översikt över tillgångar och gäld av olika slag ävensom särskilt anmärkas, huruvida förhållande har förekommit som kan föranleda återvinning till konkursboet och huruvida skäl原因 förefinnes till antagande, att gäldenären gjort sig skyldig till gäldenärsbrott. Förefinnes anledning

Föreslagen lydelse

55 §¹

Förvaltaren skall så snart ske kan upprätta skriftlig berättelse om boets tillstånd, så ock om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de kunnat utrönas. I berättelsen skall upptagas en översikt över tillgångar och gäld av olika slag ävensom särskilt anmärkas, huruvida förhållande har förekommit som kan föranleda återvinning till konkursboet och huruvida skäl原因 förefinnes till antagande, att gäldenären gjort sig skyldig till gäldenärsbrott. Förefinnes anledning

¹ Senaste lydelse 1979: 340.

¹ Riksdagen 1979/80. 8 saml. Nr 31

Nuvarande lydelse

till antagande, som nyss sagts, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, varde i berättelsen tillika anmärkt, vilket bokföringssystem han har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts; och skall i sådant fall vid berättelsen fogas den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen.

Föreslagen lydelse

till antagande, som nyss sagts, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, varde i berättelsen tillika anmärkt, vilket bokföringssystem han har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts; och skall i sådant fall vid berättelsen fogas den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen. *Finns det skälig anledning till antagande att gäldenären eller, om denne är en juridisk person, någon sådan företrädare som avses i 199 b § har förfarit på ett sådant sätt att näringsförbud enligt samma paragraf kan meddelas, skall även det angivas jämte grunden för antagandet.*

Avskrift av berättelsen med den balansräkning, som må vara därvid fogad, skall av förvaltaren utan dröjsmål tillställas konkursdomaren och tillsynsmyndigheten samt varje borgenär, som det begär.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid angiva grunden för misstanken. Detsamma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan misstänkas för annat brott av ej ringa beskaffenhet, som har samband med verksamheten.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid angiva grunden för misstanken. Detsamma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan misstänkas för annat brott av ej ringa beskaffenhet, som har samband med verksamheten. *Kan det misstänkas att gäldenären eller, om denne är en juridisk person, någon sådan företrädare som avses i 199 b § har förfarit på ett sådant sätt att näringsförbud enligt samma paragraf kan meddelas, skall förvaltaren omedelbart underrätta åklagaren om detta och ange grunden för misstanken.*

185 b §²

I fråga om förvaltarens allmänna åligganden äga 51, 51 a och 52 §§, 53 § första stycket, 57 §, 58 § första och andra styckena samt 60 § andra

² Senaste lydelse 1979: 340.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

stycket motsvarande tillämpning. Vidare äger 54 § motsvarande tillämpning.

Förvaltaren skall lämna konkursdomaren och tillsynsmyndigheten skriftlig uppgift om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de kunnat utrönas. Samtidigt skall anmärkas, om det har förekommit förhållande som kan föranleda återvinning till konkursboet och om det finns skälig anledning antaga att gäldenären gjort sig skyldig till gäldenärsbrott. Finns anledning till sådant antagande, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, skall vidare anmärkas, vilket bokföringssystem han har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts. I sådant fall skall samtidigt den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen ingivas.

Förvaltaren skall lämna konkursdomaren och tillsynsmyndigheten skriftlig uppgift om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de kunnat utrönas. Samtidigt skall anmärkas, om det har förekommit förhållande som kan föranleda återvinning till konkursboet och om det finns skälig anledning antaga att gäldenären gjort sig skyldig till gäldenärsbrott. Finns anledning till sådant antagande, skall grunden därför angivas. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen varit bokföringsskyldig, skall vidare anmärkas, vilket bokföringssystem han har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts. I sådant fall skall samtidigt den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen ingivas. *Finns det skälig anledning till antagande att gäldenären eller, om denne är en juridisk person, någon sådan företrädare som avses i 199 b § har förfarit på ett sådant sätt att näringsförbud enligt samma paragraf kan meddelas, skall även det angivas jämte grunden för antagandet.*

Så snart kunskap har vunnits om löne- eller pensionsskuld skall förvaltaren anmäla sådan skuld till kronofogdemyndigheten i den ort där gäldenären bör svara i tvistemål som angå gäld i allmänhet. Finns ej löne- eller pensionsskuld, skall förvaltaren anmärka detta i bouppteckningen.

Bouppteckningen skall jämte uppgifter enligt andra stycket tillställas konkursdomaren och tillsynsmyndigheten snarast och senast en månad från konkursbeslutet. När särskilda omständigheter föreligga, får konkursdomaren bevilja uppskov.

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för att ha gjort sig skyldig till gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid angiva grunden för misstanken. Detsamma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan miss-

Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för att ha gjort sig skyldig till gäldenärsbrott, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare därom och därvid angiva grunden för misstanken. Detsamma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan miss-

Nuvarande lydelse

tänkas för annat brott av ej ringa beskaffenhet, som har samband med verksamheten.

Föreslagen lydelse

tänkas för annat brott av ej ringa beskaffenhet, som har samband med verksamheten. *Kan det misstänkas att gäldenären eller, om denne är en juridisk person, någon sådan företrädare som avses i 199 b § har förfarit på ett sådant sätt att näringsförbud enligt samma paragraf kan meddelas, skall förvaltaren omedelbart underrätta åklagaren om detta och ange grunden för misstanken.*

199 a §³

Gäldenären *må icke* under konkursen driva rörelse, med vars utövande följer bokföringsskyldighet.

Gäldenären *får inte* under konkursen driva näringsverksamhet, varmed följer bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1976:125). Verksamhet som innebär utövning av rättighet som avses i 2 kap. 1 § regeringsformen eller 1 kap. 1 §, 4 kap. 1 §, 6 kap. 1 § eller 13 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen omfattas dock inte av förbudet.

199 b §

Är gäldenären en enskild näringsidkare och har han förfarit grovt otillbörligt mot borgenärerna eller på annat sätt grovt åsidosatt vad som ålegat honom som näringsidkare, får utöver vad som följer av 199 a § förbud att idka näring meddelas honom för en tid av högst fem år (näringsförbud).

Om gäldenären är ett aktiebolag, ett handelsbolag eller en ekonomisk förening eller en sådan ideell förening eller stiftelse som drivit näringsverksamhet, varmed följer bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1976:125), gäller vad som sägs i första stycket den som företräder eller senare än två år innan konkursansökningen kom in har företrätt den juridiska personen antingen som ställföreträdare eller genom att faktiskt handha ledningen eller förvaltningen av dess angelägenheter.

³ Senaste lydelse 1968: 559.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Näringsförbud får också meddelas den som upprepade gånger har förekommit i samband med konkurs antingen som gäldenär eller som företrädare för en juridisk person enligt vad som sägs i andra stycket, om han i näringsverksamhet som har föregått konkurserna har åsidosatt vad som ålegat honom som näringsidkare och näringsförbud är påkallat av särskilda skäl.

199 c §

Den som har meddelats näringsförbud får inte driva näringsverksamhet av den art som omfattas av förbudet enligt 199 a §. Han får inte heller såsom styrelseledamot eller i någon annan egenskap vara ställföreträdare för en sådan juridisk person som avses i 199 b § eller faktiskt handha ledningen eller förvaltningen av dess angelägenheter.

Föreligger särskilda skäl, får en viss näringsverksamhet undantas från näringsförbudet.

I ett beslut om näringsförbud får fastställas en senare dag från vilken förbudet skall gälla.

199 d §

Talan om näringsförbud förs av allmän åklagare vid allmän domstol. Angående utredningen och förfarandet i mål om näringsförbud skall, om annat inte föreskrivs i denna lag, i tillämpliga delar gälla vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott, för vilket är stadgat fängelse i högst ett år.

Talan om näringsförbud får tas upp av rätten i den ort där konkurserna är eller har varit anhängig. Bestämmelserna i 24 och 25 kap. rättegångsbalken skall inte tillämpas i fråga om näringsförbud.

Talan om näringsförbud skall väckas senast två år från dagen för

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

konkursbeslutet. Så länge konkursen pågår får dock talan väckas.

199 e §

Tillsynsmyndigheten skall, om inte förvaltaren gjort någon anmälan om näringsförbud till åklagaren enligt 55 § eller 185 b §, göra en sådan anmälan, så snart det finns anledning till det.

Tillsynsmyndigheten skall till sin anmälan föga den utredning som finns tillgänglig hos myndigheten.

199 f §

Ett lagakraftvunnet beslut om näringsförbud kan på begäran av den som förbudet avser hävas helt eller delvis, när ändrade förhållanden eller något annat särskilt skäl föranleder det.

Beträffande mål om hävande av näringsförbud gäller i tillämpliga delar vad som i 199 d § första stycket har föreskrivits om talan om näringsförbud. Mål om hävande av näringsförbud tas upp av den tingsrätt som tidigare har handlagt målet om näringsförbud eller av rätten i den ort där sökanden har sitt hemvist, om rätten med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner det lämpligt. Mål om hävande av näringsförbud får avgöras utan huvudförhandling om saken är uppenbar.

199 g §

Om särskilda skäl föranleder det, får rätten meddela näringsförbud för tiden till dess frågan om näringsförbud slutligt har avgjorts (tillfälligt näringsförbud).

I fråga om tillfälligt näringsförbud gäller reglerna i 199 c § andra och tredje styckena.

En fråga om tillfälligt näringsförbud tas upp på yrkande av åklagaren. Innan ett tillfälligt förbud meddelas skall den som yrkandet avser

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

få tillfälle att yttra sig i frågan, såvida det inte finns anledning antaga att han har avvikit eller i övrigt håller sig undan. Rätten får hålla förhandling för frågans prövning. Till förhandlingen skall den som avses med yrkandet kallas personligen. I kallelsen skall han erinras om att frågan kan avgöras även om han inte inställer sig. Om förfarandet i övrigt vid en sådan förhandling gäller i tillämpliga delar föreskrifterna i 24 kap. 14 § rättegångsbalken.

Ett beslut om tillfälligt näringsförbud skall genast lända till efterrättelse. Beslutet skall delges den som avses med förbudet.

Mot ett beslut om tillfälligt näringsförbud, som har meddelats under rättegången, skall talan föras särskilt.

199 h §

Om rätten meddelar ett tillfälligt näringsförbud, skall den, om inte talan enligt 199 d § redan har väckts, utsätta den tid inom vilken sådan talan skall väckas. Denna får inte bestämmas längre än vad som är oundgängligen behövligt. Är den utsatta tiden inte tillräcklig, får rätten på framställning som åklagaren har gjort före tidens utgång medge förlängning av tiden.

Om talan enligt 199 d § inte har väckts inom den föreskrivna tiden och det inte heller har kommit in en framställning om förlängning av tiden, skall beslutet om tillfälligt näringsförbud omedelbart hävas. Detsamma gäller om talan återkallas eller lämnas utan bifall eller om annars skäl för det tillfälliga näringsförbudet inte längre föreligger. Om talan bifalls skall rätten pröva om det tillfälliga näringsförbudet fortfarande skall bestå.

Rätten får i samband med domen självmant förordna om tillfälligt näringsförbud.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

199 i §

Riksskatteverket skall föra ett register över näringsförbud och tillfälliga näringsförbud.

199 j §

Det åligger tillsynsmyndigheten att vaka över att näringsförbud och tillfälliga näringsförbud efterlevs samt att anmäla överträdelser av förbud till åklagaren.

212 §⁴

Gäldenär som bryter mot 199 a § straffes med dagsböter.

Gäldenär som bryter mot 199 a § döms till böter.

Den som överträder ett näringsförbud eller ett tillfälligt näringsförbud döms till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Överträds ett näringsförbud, får det förlängas med högst fem år. Sker flera förlängningar, får den sammanlagda tiden för förlängning inte vara mer än fem år. Talan om förlängning skall väckas innan förbudstiden har gått ut.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1980.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om konkurser, i vilka konkursbeslut har meddelats före nämnda dag.

Motionsyrkanden

I motionen 1979/80: 1913 av Inger Lindquist (m) yrkas att riksdagen vid antagande av propositionen

1. beslutar att kronofogdemyndighet i stället för allmän åklagare skall föra talan i mål om näringsförbud då detta inte har samband med brottslig verksamhet,

2. som sin mening uttalar vad i motionen anförts angående vikten av att kunna fastställa personers engagemang i skilda företag.

I motionen 1979/80: 1914 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas, såvitt nu är i fråga,

2. att riksdagen, med avslag på regeringens proposition i angivna delar, antar följande såsom *Motionärens förslag* betecknade förslag till lag om ändringar i konkurslagen (1921: 225):

⁴ Senaste lydelse 1968: 559.

*Regeringens förslag**Motionärernas förslag*

199 b §

Är gäldenären en enskild näringsidkare och har han förfarit grovt otillbörligt mot borgenärerna eller på annat sätt grovt åsidosatt vad som ålegat honom som näringsidkare, *får* utöver vad som följer av 199 a § förbud att idka näring meddelas honom för en tid av högst *fem* år (näringsförbud).

Om gäldenären är ----- av dess angelägenheter.

Näringsförbud *får* också meddelas den som upprepade gånger har förekommit i samband med konkurs antingen som gäldenär eller som företrädare för en juridisk person enligt vad som sägs i andra stycket, om han i näringsverksamhet som har föregått konkurserna har åsidosatt vad som ålegat honom som näringsidkare *och näringsförbud är påkallat av särskilda skäl*.

Är gäldenären en enskild näringsidkare och har han förfarit grovt otillbörligt mot borgenärerna eller på annat sätt grovt åsidosatt vad som ålegat honom som näringsidkare, *skall* utöver vad som följer av 199 a § förbud att idka näring meddelas honom för en tid av högst *tio* år (näringsförbud).

Näringsförbud *skall* också meddelas den som upprepade gånger har förekommit i samband med konkurs antingen som gäldenär eller som företrädare för en juridisk person enligt vad som sägs i andra stycket, om han i näringsverksamhet som har föregått konkurserna har åsidosatt vad som ålegat honom som näringsidkare. *Från förbud enligt första stycket får dispens meddelas på talan av den som blivit föremål för sådan åtgärd. Som förutsättning för bifall till talan gäller att klaganden kan visa att han inte är uppenbart olämplig att driva näringsverksamhet.*

Talan mot beslutet om förbud enligt första stycket föres inom tre veckor från det att beslutet delgavs klaganden.

199 d §

Talan om näringsförbud förs av allmän åklagare vid allmän domstol. Angående utredningen och förfarandet i mål om näringsförbud skall, om annat inte föreskrivs i denna lag, i tillämpliga delar gälla vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott, för vilket är stadgat fängelse i högst ett år.

Näringsförbud meddelas av konkursdomaren. Motpart till klagande i mål om dispens från meddelat näringsförbud är allmän åklagare. Målet handlägges vid allmän domstol. Angående utredningen och förfarandet i mål om näringsförbud skall, om annat inte föreskrivs i denna lag, i tillämpliga delar gälla vad som i allmänhet är föreskrivet

*Regeringens förslag**Motionärernas förslag*

Talan om näringsförbud får tas upp av rätten i den ort där konkursen är eller har varit anhängig. Bestämmelserna i 24 och 25 kap. rättegångsbalken skall inte tillämpas i fråga om näringsförbud.

Talan om näringsförbud skall ----- talan väckas.

199 f §

Ett lagakraftvunnet ----- föranleder det.

Beträffande mål om hävande av näringsförbud gäller i tillämpliga delar vad som i 199 d § första stycket har föreskrivits om talan om näringsförbud. Mål om hävande av näringsförbud tas upp av *den tingsrätt som tidigare har handlagt målet om näringsförbud eller av rätten i den ort där sökanden har sitt hemvist*, om rätten med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner det lämpligt. Mål om hävande av näringsförbud får avgöras utan huvudförhandling om saken är uppenbar.

Beträffande mål om hävande av näringsförbud gäller i tillämpliga delar vad som i 199 d § första stycket har föreskrivits om talan om näringsförbud. Mål om hävande av näringsförbud tas upp av *rätten i den ort där konkursen är eller har varit anhängig*, om rätten med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner det lämpligt. Mål om hävande av näringsförbud får avgöras utan huvudförhandling om saken är uppenbar.

199 g §

Om särskilda skäl föranleder det, får rätten meddela näringsförbud för tiden till dess frågan om näringsförbud slutligt har avgjorts (tillfälligt näringsförbud).

I fråga om tillfälligt näringsförbud gäller reglerna i 199 c § andra och tredje styckena.

En fråga om tillfälligt näringsförbud tas upp på yrkande av åklagaren.

Meddelat näringsförbud gäller till dess frågan om dispens slutligt avgjorts. Om särskilda skäl föreligger eller klagandens motpart medger det, får rätten dock, på yrkande av den som avses med förbudet, förordna om inhibition av förbudet under handläggning av dispensmål.

Fråga om inhibition tas upp på yrkande av part. Innan beslut medde-

Regeringens förslag

Innan ett tillfälligt förbud meddelas skall den som yrkandet avser få tillfälle att yttra sig i frågan, såvida det inte finns anledning antaga att han har avvikit eller i övrigt håller sig undan. Rätten får hålla förhandling för frågans prövning. Till förhandlingen skall den som avses med yrkandet kallas personligen. I kallelsen skall han erinras om att frågan kan avgöras även om han inte inställer sig. Om förfarandet i övrigt vid en sådan förhandling gäller i tillämpliga delar föreskrifterna i 24 kap. 14 § rättegångsbalken.

Et beslut om tillfälligt näringsförbud skall genast lända till efterrättelse. Beslutet skall delges den som avses med förbudet.

Mot ett beslut om tillfälligt näringsförbud, som har meddelats under rättegången, skall talan föras särskilt.

Motionärernas förslag

las skall klagandens motpart få tillfälle att yttra sig i frågan. Rätten får hålla förhandling för frågans prövning. Till förhandlingen skall den som avses med yrkandet kallas personligen. I kallelsen skall han erinras om att frågan kan avgöras även om han inte inställer sig. *Beslut om inhibition skall genast lända till efterrättelse.*

Mot ett beslut om *inhibition*, som har meddelats under rättegången, skall talan föras särskilt.

199 h §

Om rätten meddelar ett tillfälligt näringsförbud, skall den, om inte talan enligt 199 d § redan har väckts, utsätta den tid inom vilken sådan talan skall väckas. Denna får inte bestämmas längre än vad som är ooundgängligen behövligt. Är den utsatta tiden inte tillräcklig, får rätten på framställning som åklagaren har gjort före tidens utgång medge förlängning av tiden.

Om talan enligt 199 d § inte har väckts inom den föreskrivna tiden och det inte heller har kommit in en framställning om förlängning av tiden, skall beslutet om tillfälligt näringsförbud omedelbart hävas.

*Regeringens förslag**Motionärernas förslag*

Detsamma gäller om talan återkallas eller lämnas utan bifall eller om annars skäl för det tillfälliga näringsförbudet inte längre föreligger. Om talan bifalls skall rätten pröva om det tillfälliga näringsförbudet fortfarande skall bestå.

Rätten får i samband med domen självmant förordna om tillfälligt näringsförbud.

199 i §

Riksskatteverket skall föra ett register över näringsförbud och tillfälliga näringsförbud.

Riksskatteverket skall föra ett register över näringsförbud. *Beslut om inhibition skall antecknas och bevakas i registret.*

199 j §

Det åligger tillsynsmyndigheten att vaka över att näringsförbud och tillfälliga näringsförbud efterlevs samt att anmäla överträdelse av förbud till åklagaren.

Det åligger tillsynsmyndigheten att vaka över att näringsförbud efterlevs samt att anmäla överträdelse av förbud till åklagaren.

212 §

Gäldenär som ----- till böter.

Den som överträder ett näringsförbud eller ett tillfälligt näringsförbud döms till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som överträder ett näringsförbud döms till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Överträds ett ----- gått ut.

Utskottet*Inledning*

Konkurslagstiftningen är sedan flera år tillbaka föremål för en genomgripande revision. Syftet med översynen, som sker etappvis, är att få till stånd konkursregler som är bättre anpassade till dagens samhälle än de nuvarande bestämmelserna. Det första steget i reformarbetet togs 1975, då omfattande ändringar i den materiella konkursrätten genomfördes på grundval av ett betänkande av lagberedningen. Bl. a. ändrades reglerna om återvinning i konkurs.

År 1971 tillkallades konkurslagskommittén med uppdrag att göra en allmän översyn av reglerna om konkursförfarandet. Kommittén avgav 1974 delbetänkandet (SOU 1974: 6) Förenklad konkurs m. m. och 1977 delbetänkandet (SOU 1977: 27) Konkursförvaltning. På grundval av kommitténs förslag genomfördes 1979 betydelsefulla ändringar i bl. a. reglerna om förvaltning och tillsyn i konkurs, konkursgäldenärs rörelsefrihet och tvångsmedel mot konkursgäldenär. Ett av syftena med reformen var att förbättra möjligheterna att avslöja och beivra den betydande brottslighet som förekommer med anknytning till konkurser. De nya reglerna trädde i kraft den 1 januari 1980.

År 1977 gav regeringen genom tilläggsdirektiv konkurslagskommittén i uppdrag att närmare överväga de problem som har samband med att vissa mindre nogräknade gäldenärer missbrukar konkursinstitutet genom upprepade konkurser. Enligt direktiven skulle kommittén pröva hur man från konkursrättsliga utgångspunkter kan stävja detta missbruk och därvid undersöka bl. a. frågan om förbud för gäldenär att under viss tid efter konkursens avslutande driva bokföringspliktig verksamhet (konkurskarantän).

Konkurslagskommittén avlämnade 1979 delbetänkandet (SOU 1979: 13) Konkurs och rätten att idka näring. I betänkandet framlägs förslag till nya regler om näringsförbud i samband med konkurs. Betänkandet har efter remissbehandling lagts till grund för det i den nu aktuella propositionen framlagda förslaget till ändring i konkurslagen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås nya regler om näringsförbud i samband med konkurs, konkurskarantän. Reformen är ett led i den fortgående revisionen av konkurslagstiftningen och i kampen mot den ekonomiska brottsligheten.

Enligt 199 a § konkurslagen (KL) får en person som försatts i konkurs inte driva bokföringspliktig rörelse under konkursen. Det föreslås att det vid sidan av detta förbud skall finnas ett mer långtgående näringsförbud som förutsätter prövning i det enskilda fallet. Detta näringsförbud skall kunna meddelas gäldenär som är näringsidkare. Om gäldenären är ett aktiebolag eller liknande juridisk person, skall förbud kunna meddelas den som är eller senare än två år innan konkursansökningen gjordes har varit ställföreträdare för den juridiska personen eller som faktiskt handhar eller under nämnda tid har handhaft ledningen eller förvaltningen av företaget.

En grundförutsättning för att näringsförbud skall kunna meddelas är att konkurs har inträffat. Vidare skall den ifrågavarande personen ha förfarit grovt otillbörligt mot sina borgenärer eller på annat sätt ha grovt åsidosatt vad som ålegat honom i hans näringsverksamhet. Förbud skall också kunna meddelas den som upprepade gånger har förekommit i konkurs, om han i näringsverksamhet som har föregått konkurserna har åsidosatt vad

som ålegat honom som näringsidkare och näringsförbud är påkallat av särskilda skäl.

Den som meddelats näringsförbud får i princip inte driva näringsverksamhet som omfattas av det nuvarande förbudet i 199 a § KL, dvs. verksamhet som är bokföringspliktig enligt bokföringslagen (1976: 125). Han får inte heller vara styrelseledamot eller i annan egenskap vara ställföreträdare för aktiebolag eller vissa andra slag av juridiska personer eller – utan att formellt vara ställföreträdare – faktiskt handha ledningen eller förvaltningen av företaget.

Näringsförbud skall kunna meddelas att gälla inte bara under konkursen utan också sedan denna avslutats. Förbudet skall emellertid vara tidsbegränsat. Maximitiden är enligt förslaget fem år med viss möjlighet till förlängning.

Frågor om näringsförbud skall prövas av allmän domstol på talan av allmän åklagare.

Den som bryter mot ett meddelat näringsförbud skall enligt förslaget kunna dömas till fängelse i högst två år. I ringa fall skall påföljden vara böter eller fängelse i högst sex månader.

Reformen föreslås träda i kraft den 1 juli 1980.

Allmänna överväganden

Under senare år har behovet av möjligheter att bekämpa den ekonomiska och organiserade brottsligheten alltmer kommit att uppmärksammas. Från statsmakternas sida har olika åtgärder vidtagits för att denna typ av brottslighet skall kunna bekämpas.

Som utskottet konstaterade år 1979 vid reformen av konkursförfarandet (LU 1978/79: 19) förekommer en betydande ekonomisk kriminalitet i samband med konkurser. Främst rör det sig om galdenärsbrott, som inte sällan utgör led i en mera omfattande ekonomisk brottslighet. Men även andra typer av brott är inte ovanliga, exempelvis överträdelse av regler på associations-, närings- och skatterättens områden samt bedrägerier. Kriminalitet av sist angivna typer torde i huvudsak ha samband med rörelse som galdenären drivit. Vid sidan av rent brottsliga handlingar förekommer andra otillbörliga förfaranden, som innebär att en näringsidkare skaffar sig ekonomiska fördelar på det allmännas och enskildas bekostnad.

Gemensamt för de olika förfarandena är, som departementschefen framhåller, att de vart och ett på sitt sätt innefattar ett missbruk av näringsfriheten. I vissa situationer talar man också om missbruk av konkursinstitutet. Till sådant missbruk brukar även hänföras fall då en person upprepade gånger går i konkurs eller flera gånger förekommer på galdenärssidan i en juridisk persons konkurs och därigenom kan skaffa sig ekonomiska fördelar.

Enligt utskottets mening är det nödvändigt förhindra missbruk av kon-

kursinstitutet. De möjligheter som hittills funnits att komma till rätta med förhållandena är klart begränsade, bl. a. genom reglernas utformning och på grund av bristande resurser och kontrollsvårigheter. De nya reglerna om konkursförfarandet, vilka trädde i kraft den 1 januari 1980, kommer att ge underlag för ett effektivt bekämpande av konkursbrottsligheten. Vid sidan härav behövs emellertid enligt utskottets mening vidgade möjligheter till ingripanden mot konkursgäldenär, som förfar otillbörligt. Också starka rättviseskäl talar för att åtgärder sätts in mot gäldenärer som genom utnyttjande av kursinstitutet bereder sig otillbörliga förmåner på samskällets eller enskildas bekostnad.

Mot bakgrund av det anförda ser utskottet med tillfredsställelse att förslag nu framlagts om ett utvidgat näringsförbud som syftar till att förhindra missbruk av kursinstitutet. Som departementschefen framhåller kan regler om näringsförbud tjäna ett preventivt syfte och därmed utgöra ett komplement till andra påföljder, exempelvis straffansvar för gäldenärsbrott och personligt betalningsansvar i vissa fall för skatter. I jämförelse med sanktioner av sistnämnda typ har ett näringsförbud den fördelen att man därmed kan hindra att vederbörande fortsätter sin verksamhet till skada för det allmänna och enskilda. Att man genom införandet av ett näringsförbud gör ett intrång i näringsfriheten får enligt utskottets mening godtas eftersom det föreligger behov av att effektivt kunna ingripa mot näringsidkare som driver sin rörelse utan hänsyn till borgenärer och andra. Redan genom gällande lagstiftning har för övrigt näringsfriheten begränsats när detta varit påkallat av särskilda skäl. Utskottet vill också peka på att det helt övervägande antalet remissinstanser tillstyrkt förslaget om näringsförbud.

Med det anförda godtar utskottet huvuddragen av den föreslagna lagstiftningen. I det följande behandlar utskottet de punkter i förslaget som tagits upp i motionerna eller som eljest tilldragit sig utskottets uppmärksamhet.

Automatiskt förbud eller särskild prövning

I propositionen föreslås att det utvidgade näringsförbudet skall föregås av en prövning i varje särskilt fall och således inte inträda automatiskt. Förslaget kritiserar i motionen 1979/80: 1914, vari förordas att ett system med automatiskt förbud införs med möjlighet till dispens. Motionärerna hänvisar till att den norska lagstiftningen på området innehåller regler om ett automatiskt näringsförbud. Vidare framhålls att bättre preventiva effekter uppnås om förbudet inträder automatiskt.

Onekligen har ett system med automatiskt förbud vissa fördelar, bl. a. genom att förbudet inträder omedelbart och knyter an till det generella förbudet i 199 a § KL för den som försatts i konkurs att driva bokföringspliktig rörelse under konkursen. Att låta ett utvidgat näringsförbud med lång giltighetstid inträda automatiskt är emellertid enligt utskottets mening

en alltför långtgående åtgärd. Vad frågan nu gäller är hur man skall komma till rätta med allvarliga fall av missbruk i samband med konkurs. Det kan då inte gärna komma i fråga att förhindra varje näringsidkare som har gått i konkurs att bedriva näring. Som departementschefen framhåller innebär detta i sin tur att ett system med automatiskt näringsförbud skulle behöva försees med ganska vidsträckta undantag eller dispensmöjligheter. Inte minst från administrativ synpunkt framstår det som olämpligt att införa en sådan ordning som skulle kräva ett omfattande och tungrovt prövningsförfarande.

Mot ett system med automatiskt verkande näringsförbud talar också enligt utskottets mening att det kan leda till negativa konsekvenser genom att lägga en hämsko på seriös näringsverksamhet. Att driva en rörelse innefattar ofta ett risktagande och är inte sällan förenat med ett betydande mått av osäkerhet beträffande det ekonomiska utfallet. Om företagsamheten skall kunna fortleva måste man enligt utskottets mening acceptera att näringsidkare tar inte ringa risker och därför kanske går i konkurs.

Vid en bedömning av frågan om näringsförbudet bör inträda automatiskt eller efter beslut av domstol bör enligt utskottets mening vidare beaktas att ett system med prövning av näringsförbudet i varje särskilt fall är, rent allmänt sett, ägnat att ge mera tyngd åt förbudet. Den i propositionen föreslagna ordningen har också den fördelen att den på ett bättre sätt understryker med vilket allvar samhället ser på otillbörliga förfaranden från konkursgäldenärers sida.

På grund av det anförda tillstyrker utskottet förslaget i propositionen att det utvidgade näringsförbudet skall inträda endast efter prövning i varje särskilt fall. Ställningstagandet innebär att motionen 1914, yrkandet 2 delvis, avstyrks.

Förutsättningar för förbud och förbudstidens längd

Enligt propositionen skall det utvidgade näringsförbudet kunna meddelas näringsidkare som förfarit grovt otillbörligt mot borgenärerna eller på annat sätt grovt åsidosatt vad som ålegat honom som näringsidkare (199 b § första stycket). Näringsförbud skall vidare kunna meddelas den som upprepade gånger förekommit i konkurs om han i näringsverksamhet som föregått konkurserna har åsidosatt vad som ålegat honom som näringsidkare och om näringsförbud är påkallat av särskilda skäl (199 b § tredje stycket).

I motionen 1979/80: 1914 framhålls att förutsättningarna för meddelande av näringsförbud utformats alltför snävt. I likhet med några remissinstanser anser motionärerna att tillämpningsområdet för näringsförbudet kommer att bli så inskränkt att det endast i sällsynta fall kommer att meddelas förbud. Motionärerna yrkar att kraven på grovt förfarande eller grovt åsidosättande slopas liksom att några särskilda skäl inte skall krävas för näringsförbud vid upprepade konkurser.

Utskottet vill understryka att syftet med reformen är att få till stånd effektiva ingripanden mot de allvarliga missbruk som förekommer i samband med konkurs. Samtidigt är det, som utskottet berört i föregående avsnitt, angeläget att reglerna om det utvidgade näringsförbudet utformas så att de inte lägger hämsko på seriös näringsverksamhet. Mot denna bakgrund framstår de i propositionen föreslagna rekvisiten för meddelande av förbud som väl avvägda, och utskottet kan inte dela motionärernas farhågor för att näringsförbudet inte skall kunna användas när det är erforderligt. Vad särskilt gäller motionärernas invändningar mot rekvisitet "grovt" vill utskottet erinra om att vid upprepade konkurser näringsförbud kan meddelas även om de förfaranden som föregått konkurserna inte är grova, tagna vart för sig.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet propositionen och avstyrker bifall till motionen 1914 i denna del (yrkandet 2 delvis).

I samma motion föreslås att näringsförbud skall kunna meddelas för en tid av högst tio i stället för – som föreslagits i propositionen – fem år.

I likhet med departementschefen anser utskottet att det normalt inte torde vara påkallat att låta ett näringsförbud gälla längre tid än fem år. Utskottet tillstyrker därför förslaget i propositionen att ett förbud från början inte bör kunna ges längre giltighetstid än fem år. I anslutning härtill vill utskottet erinra om att enligt propositionen giltighetstiden skall kunna förlängas med ytterligare högst fem år om förbudet överträds.

På grund av det anförda avstyrks bifall till motionen 1914 även i denna del.

Förfarandet

I propositionen föreslås att frågor om näringsförbud skall prövas av allmän domstol och att talan om näringsförbud skall föras av allmän åklagare i samtliga fall (199 d §).

I motionen 1979/80: 1913 yrkas att kronofogdemyndighet i stället för allmän åklagare skall föra talan om näringsförbud i fall då något brottsligt förfarande inte är aktuellt (yrkandet 1). Till stöd för yrkandet framhåller motionären att det ter sig stötande att polis och åklagare skall engageras i ärenden om näringsförbud när gäldenären inte misstänks för något brott. Enligt motionären är de skäl av främst processekonomisk natur som ligger till grund för propositionen i denna del inte övertygande.

I likhet med departementschefen anser utskottet att övervägande skäl talar för att prövningen av frågor om näringsförbud bör anföras av allmänna domstolarna. Utskottet tillstyrker därför propositionen i denna del.

Vad härefter gäller frågan om taleberättigad myndighet vill utskottet framhålla att frågan om näringsförbud i många fall kommer att prövas i samband med en ansvarstalan. I andra fall åter kan, även om åtal inte väcks, gäldenärens förehavanden före konkursen ha blivit belysta vid en

förundersökning. Som departementschefen framhåller talar processekonomiska skäl för att åklagaren åtminstone i dessa fall skall få föra talan inför domstol.

Situationen är emellertid i viss mån annorlunda i de relativt fåtaliga fall där något brottsligt förfarande inte är aktuellt. Som motionären framhåller kan det i sådana fall finnas skäl för att talan bör föras av kronofogdemyndighet. Mot en sådan ordning talar emellertid intresset av att förfarandet är så enhetligt som möjligt. Vissa praktiska svårigheter kan också tänkas uppstå om ömsom åklagare ömsom kronofogdemyndighet skulle föra talan. Ett exempel härpå är om det under kronofogdes utredning angående näringsförbud yppas misstanke om brott. Ärendet skulle då få överföras till allmän åklagare. En annan invändning som kan anföras mot motionsförslaget är att kronofogdepersonalen som regel inte har samma allmänna processvana som åklagarna.

Sammanfattningsvis anser utskottet att övervägande skäl talar för att åklagare för talan även i det fall som avses med motionen. Det bör också framhållas att, som påpekas i propositionen, det inte saknas exempel på fall där åklagaren anförtrotts uppgiften att föra det allmännas talan utan att det samtidigt är fråga om ansvarstalan. Utskottet tillstyrker således propositionen i denna del och avstyrker bifall till yrkandet i motionen 1913.

Kontrollfrågor

Som inledningsvis berörts avser det utvidgade näringsförbudet inte bara rätten att starta en ny verksamhet eller att åta sig nya uppdrag att som styrelseledamot eller på annat sätt företräda aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk förening eller sådan ideell förening eller stiftelse som driver bokföringspliktig näringsverksamhet. Förbudet innebär också att pågående näringsverksamhet och uppdrag som en person redan har, när förbudet meddelas, skall avvecklas.

Uppgifter om styrelsuppdrag och liknande i en viss juridisk person finns antecknade i handels-, förenings- och aktiebolagsregistren. I handelsregister, som förs hos länsstyrelsen, registreras enskilda näringsidkare och handelsbolag samt ideella föreningar och stiftelser som idkar näring. I föreningsregister, som också förs hos länsstyrelsen, registreras ekonomiska föreningar. Aktiebolag slutligen registreras centralt för hela landet i aktiebolagsregistret, som förs hos patent- och registreringsverket.

De berörda registren utgår från den firma under vilken personen, fysisk eller juridisk, har registrerats eller – såvitt angår juridiska personer med organisationsnummer – från detta nummer. Registren är uppbyggda efter kort- eller löslbladssystem och förs manuellt. Aktiebolagsregistret överförs dock f. n. på data.

En följd av den nuvarande uppläggnings av handels-, förenings- och aktiebolagsregistren är att det inte är praktiskt möjligt att genom registren få fram uppgifter om i vilka företag en viss person har uppdrag. I fråga om

andra företagsformer än aktiebolag och ekonomiska föreningar gäller vidare att registrering kan ha skett på mera än ett håll.

Ett register som däremot i viss utsträckning ger möjlighet att efterforska en persons olika styrelseuppdrag m. m. är det på data grundade referensregister som förs hos riksskatteverket för beskattningen. Registret innehåller uppgifter om bl. a. vissa fåmansföretag som till övervägande del ägs direkt eller indirekt av en eller ett fåtal personer.

I propositionen läggs fram vissa förslag till åtgärder som skall skapa förutsättningar för kontroll av att näringsförbud efterlevs. Sålunda föreslås att en central registrering av meddelade näringsförbud och interimistiska förbud skall ske hos riksskatteverket (199 i §). Till grund för registreringen skall ligga underrättelser från domstolarna. I de fall det är känt att den person som ett näringsförbud avser förekommer i handels-, förenings- eller aktiebolagsregistret skall registret underrättas om förbudet.

För att en person med näringsförbud inte skall bli införd i de angivna registren förordas att två olika vägar prövas. Den ena är att till en ansökan om registrering alltid skall fogas ett bevis från riksskatteverket om att den sökande inte är underkastad näringsförbud. Det andra alternativet är att riksskatteverket kontinuerligt skall hålla patentverket och länsstyrelsen informerade om näringsförbudsregistrets noteringar. I propositionen tas inte ställning till vilken lösning som slutligen bör väljas.

När det gäller kontrollen av näringsförbudets efterlevnad föreslås att tillsynsmyndigheten i konkursen, dvs. kronofogdemyndighet, skall särskilt övervaka att den som har meddelats näringsförbud avvecklar sin verksamhet. Det framhålls att myndigheten därvid bl. a. bör kontrollera huruvida vederbörande vidtar åtgärder för att bli avförd från aktiebolagsregistret. Någon generell skyldighet att övervaka efterlevnaden av näringsförbud föreslås dock inte åvila annan myndighet än polis- och åklagarmyndigheterna.

I motionen 1979/80: 1913 framhålls att det inte torde vara möjligt att övervaka huruvida den som ålagts näringsförbud verkligen avvecklar samtliga sina uppdrag om inte de olika registren är upplagda så att man kan söka vederbörandes engagemang i olika företag. Motionären vill därför understryka betydelsen av att registren utformas på ett sätt som medger att man kan få fram uppgifter om i vilka bolag och föreningar en person har uppdrag. I motionen yrkas (yrkandet 2) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts angående vikten av att kunna fastställa personers engagemang i skilda företag.

Utskottet vill, i likhet med departementschefen, framhålla att den nu aktuella reformen kan antas framför allt få en förebyggande och avhållande effekt. Denne effekt torde emellertid kunna uppnås endast om särskilda åtgärder vidtas som ger förutsättningar för en kontroll av att näringsförbud efterlevs. De förslag som i detta syfte framläggs i propositionen föranleder i och för sig inga erinringar från utskottets sida.

När det gäller kontrollaspekterna finns det enligt utskottets mening särskild anledning att uppmärksamma de fall då en näringsidkare till följd av förbudet skall avveckla verksamhet som pågår när förbudet meddelas. Som departementschefen framhåller skulle det i sådana fall framstå som stötande om det inte sker en effektiv tillsyn av att avvecklingen verkligen äger rum. För att tillsynsmyndigheten skall kunna fullgöra sin uppgift att övervaka avvecklingen på ett tillfredsställande sätt torde det, som motionären framhåller, vara nödvändigt att myndigheten kan få uppgifter om i vilka bolag och föreningar som den som avses med näringsförbudet är engagerad. Särskilt angeläget synes vara att vederbörandes uppdrag i olika aktiebolag kan kartläggas, eftersom missbruk av konkursinstitutet synes vara vanligast vid just denna företagsform. Som framgår av redogörelsen ovan är emellertid de nuvarande möjligheterna att få fram uppgifter om en persons engagemang i olika juridiska personer ytterst begränsade.

Frågan om införande av en systematisk förteckning hos patentverket över personer som har uppdrag i aktiebolag har tidigare aktualiserats i olika sammanhang. Sålunda har brottsförebyggande rådet i promemorian (PM 1979: 5) Aktiebolagslagen – förstärkt skydd för det bundna kapitalet m. m. tagit upp frågan om en systematisk förteckning över styrelseledamöter i aktiebolag. I promemorian framhålls att en allvarlig olägenhet är att aktiebolagsregistret inte annat än undantagsvis ger någon möjlighet att söka på person. Vidare understryks att det från brottsförebyggande synpunkt är angeläget att registret förs över på maskinläsbart medium för att möjliggöra slagningar på bl. a. fysiska personers namn. Promemorian har överlämnats till regeringen och därefter remissbehandlats. Ett flertal remissinstanser har därvid instämt i synpunkterna i promemorian. Liknande uppfattningar har också förts fram vid remissbehandlingen av konkurslagskommitténs betänkande.

Regeringen har i dagarna förelagt riksdagen en proposition med förslag till ny lagstiftning av handelsbolag m. m. (prop. 1979/80: 143). Till grund för förslaget ligger bl. a. den ovan nämnda promemorian. I propositionen framläggs inte något förslag till ändring av aktiebolagsregistrets nuvarande uppbyggnad.

Även i riksdagen har spørsmålet om aktiebolagsregistrets utformning tidigare aktualiserats genom en motion under 1978/79 års riksmöte. Motionen behandlades av lagutskottet i samband med reformen av konkursförfarandet (LU 1978/79: 19). I sitt av riksdagen godkända betänkande avstyrkte utskottet bifall till motionsyrkandet med hänvisning till att frågan aktualiserats hos regeringen genom brottsförebyggande rådets promemoria.

Mot bakgrund av vad ovan anförts angående behovet av en effektiv kontroll beträffande efterlevnaden av näringsförbud vill utskottet – då frågan nu åter aktualiseras – i likhet med departementschefen understryka vikten av att man vid den pågående uppbyggnaden av ett databaserat aktiebolagsregister beaktar de särskilda önskemål som kan föranledas av

bestämmelserna om näringsförbud. Enligt utskottets mening är det härvid särskilt angeläget att registret inrättas så att man kan få fram uppgifter om i vilka aktiebolag en person är styrelseledamot eller har andra uppdrag.

Beträffande handels- och föreningsregistren torde någon motsvarande omläggning f. n. inte vara praktiskt möjlig. Om det emellertid i framtiden skulle bli aktuellt att föra över även dessa register på data är det enligt utskottets mening angeläget att även de inrättas så att besked kan erhållas om en persons engagemang i olika juridiska personer.

Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motionen 1979/80: 1913 yrkandet 2 bör ges regeringen till känna.

Övrigt

Utöver vad ovan anförts föranleder propositionen inte några andra uttalanden eller erinringar från utskottets sida än att utskottet förordar att i 199 h § förslaget till ändring i konkurslagen görs en smärre justering.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *automatiskt förbud m. m.* att riksdagen avslår motionen 1979/80: 1914, yrkandet 2,
2. beträffande *förfarandet* att riksdagen avslår motionen 1979/80: 1913, yrkandet 1,
3. beträffande *kontrollfrågor* att riksdagen med anledning av motionen 1979/80: 1913, yrkandet 2, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört angående uppläggningsen av aktiebolagsregistret m. m.,
4. att riksdagen antar det i propositionen 1979/80: 83 framlagda förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1921: 225) med den ändringen att 199 h § erhåller följande som utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Om rätten meddelar ett tillfälligt näringsförbud, skall den, om inte talan enligt 199 d § redan har väckts, utsätta den tid inom vilken sådan talan skall väckas. *Denna* får inte bestämmas längre än vad som är oundgängligen behövligt. Är den utsatta tiden inte tillräcklig, får rätten på framställning som åklagaren har gjort före tidens utgång medge förlängning av tiden.

Om talan enligt 199 d § inte har väckts inom den föreskrivna tiden och det inte heller har kommit in en framställning om förlängning av tiden, skall

Utskottets förslag

199 h §

Om rätten meddelar ett tillfälligt näringsförbud, skall den, om inte talan enligt 199 d § redan har väckts, utsätta den tid inom vilken sådan talan skall väckas. *Tiden* får inte bestämmas längre än vad som är oundgängligen behövligt. Är den utsatta tiden inte tillräcklig, får rätten på framställning som åklagaren har gjort före tidens utgång medge förlängning av tiden.

beslutet om tillfälligt näringsförbud omedelbart hävas. Detsamma gäller om talan återkallas eller lämnas utan bifall eller om annars skäl för det tillfälliga näringsförbudet inte längre föreligger. Om talan bifalls skall rätten pröva om det tillfälliga näringsförbudet fortfarande skall bestå.

Rätten får i samband med domen självmant förordna om tillfälligt näringsförbud.

Stockholm den 17 april 1980

På lagutskottets vägnar

LENNART ANDERSSON

Närvarande: Lennart Andersson (s), Bernt Ekinge (fp), Ivan Svanström (c), Elvy Nilsson (s), Joakim Ollén (m), Arne Andersson i Gamleby (s), Martin Olsson (c), Olle Aulin (m), Owe Andréasson (s), Marianne Karlsson (c), Bengt Silfverstrand (s), Margot Håkansson (fp), Ingrid Segerström (s) och Lars Hedfors (s).